

Pràctiques obertes per a transformar la universitat

L'educació oberta, que ha ressorgit en les últimes dues dècades, entronca i renova la missió última de la universitat i els seus fins clàssics

FRANCESC Esteve*

En les últimes dues dècades, un dels moviments educatius que ha ressorgit amb força és l'Open Education o educació oberta. Segons la investigadora **Andrea Inamorato**, a l'informe *Modernitzar l'Educació a través de Pràctiques Educatives Obertes* publicat per la Comissió Europea (2016), l'educació oberta és una manera de portar a terme l'educació fent ús de les tecnologies digitals, i amb la que es pretén ampliar l'accés i la participació de totes les persones, eliminant les barreres i propiciant un aprenentatge accessible, complet i personalitzat.

L'educació oberta –en línia amb altres moviments com

l'Open Science, l'Open Data, l'Open Access o l'Open Source–, entronca i renova la missió última de la universitat i els seus fins clàssics, enunciats per **Ortega y Gasset** fa ara quasi cent anys, com són la formació, la generació del coneixement, i la transferència al seu entorn. I, una manera d'impulsar-la és a través dels recursos i les pràctiques educatives obertes.

Els recursos educatius oberts (REO) són materials digitals que es poden utilitzar, compartir i modificar per a la docència formal i informal. En 2019, Unesco va aprovar una recomanació per a incorporar els REO a nivell internacional, i contribuir a construir societats del coneixement inclusives, complint així amb l'Agenda 2030 i els ODS. Segons Unesco, el professorat universitari hauria de ser capaç de seleccionar, avaluar i publicar REO, avançant cap a una societat connectada i en xarxa, que

no només consumeix contingut sinó que el genera i el comparteix.

En aquest sentit, la Universitat Jaume I, tot i ser una universitat essencialment presencial, es defineix com una institució oberta, que promou des dels seus inicis el programari lliure i la difusió del coneixement, i que compta amb iniciatives amb una important trajectòria, com és el repositori institucional, que es troba entre els més destacats del món. No obstant això, és moment de seguir avançant en aquestes temàtiques, i per això estem impulsant diferents projectes.

Per una banda, trobem el pro-

L'UJI, tot i ser una universitat presencial, es defineix com una institució oberta

jecte ProDigital, una iniciativa institucional coordinada per la Universitat Jaume I, i en la que participen el conjunt d'universitats públiques valencianes, gràcies al Pla de Recuperació, Transformació i Resiliència, en el marc del fons europeus *Next Generation*. Amb aquest projecte es pretén la millora de les competències digitals del personal universitari, de l'estudiantat i de la societat en general, mitjançant la creació de REO. Aquest material formatiu digital permetrà treballar aspectes com ara, la gestió documental i la cerca especialitzada, la visualització de dades, la programació, l'ús saludable de les tecnologies, la protecció de dades personals, o la participació ciutadana digital amb l'administració.

Per altra banda, trobem DigiU-Gov, un projecte vinculat al consorci europeu EDUC, que està liderat per la Universitat de Potsdam, i en

el qual participen també altres universitats de Mèxic i Colòmbia. Amb aquest projecte es vol impulsar una transformació digital de les universitats des d'una perspectiva inclusiva, afavorint les iniciatives obertes de docència en línia (COIL), i l'intercanvi de recursos i de pràctiques innovadores en docència.

Aquests són una mostra de dos projectes que, alineats amb el Pla d'Acció de Govern 2023-2026 de l'UJI, pretenen millorar la universitat i contribuir a transformar el seu entorn. La clau serà no només ser capaços de generar materials útils i de qualitat, sinó continuar millorant la nostra missió universitària i, parafrasejant a **Francisco Giner de los Ríos**, fundador de la Institución Libre de Enseñanza, transformar les nostres aules, suprimint totes les barreres i obrint, encara més, les nostres pràctiques. ≡ ***Delegat de la rectora per a la Transformació Docent**